

тодов и достижений информатики в управление на базе развитостью вычислительных сетей и средств коммуникаций; активным участием персонала в управлении.

Прогнозные предположения о развитии объекта исследования – необходимость разработки концепции менеджмента, относительно условий развития рыночных отношений в Украине.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: МЕНЕДЖМЕНТ, СОЦИАЛЬНЫЕ ОБЯЗАННОСТИ, КУЛЬТУРНЫЕ ЦЕННОСТИ, ТРАДИЦИОННОЕ УПРАВЛЕНИЕ, СОВРЕМЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ.

УДК 65.658

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ НА ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Бідняк М.Н., професор
Клещ А.М.

Постановка проблеми. Забезпечення сталого розвитку національної економіки за умов становлення ринкових відносин безпосередньо пов'язане з ефективністю фінансово-господарської діяльності вітчизняних підприємств. Функціонування сучасних українських підприємств протікає в умовах невідповідності та обмеженості фінансових ресурсів, що актуалізує задачу стабілізації їх фінансового стану. Особливої актуальності набувають теоретико-методичні розробки з проблем управління організаційно-економічною стабільністю на підприємствах транспортної галузі, який має спрямовуватися на максимізацію кінцевих фінансових результатів при мінімумі витрат, об'єктивно враховувати макроекономічні тенденції розвитку і особливості функціонування вітчизняного транспортного комплексу.

Внаслідок недостатнього досвіду роботи в ринкових умовах складні завдання управління транспортною діяльністю, особливо на регіональному рівні, часто вирішуються методом «спроб і помилок». У зв'язку з цим дослідження питань управління організаційно-економічною стабільністю на транспортних підприємствах має не лише теоретико-пізнавальне, але й господарсько-практичне значення. Адже якість управління є найважливішою узагальнюючою характеристикою ефективності функціонування підприємства, розміщення та використання фінансових, матеріальних та трудових ресурсів. Тому дослідження і систематизація науково-практичних методів управління організаційно-економічною стабілізацією на підприємствах транспортної галузі є важливим питанням сучасної теорії та практики розвитку національного господарського комплексу.

Загострення конкурентної боротьби на внутрішньому та зовнішньому ринках, непередбачуваність та мінливість бізнес-середовища, динамічність інноваційного розвитку та науково-технічного прогресу, економіко-політична розбалансованість акцентують увагу на необхідності створення відповідних методів управління щодо забезпечення організаційно-економічної стабільності на транспортних підприємствах.

Основні цілі статті полягають у розробленні і використанні функцій, принципів та методів управління, щодо забезпечення організаційно-економічної стабільності на транспортних підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Основною метою забезпечення організаційно-економічної стабільності транспортного підприємства є підвищення фінансової результативності підприємства, вдосконалення управління в умовах мінливості внутрішнього та зовнішнього середовища, ідентифікація перспектив подальшого розвитку підприємства. Забезпечення організаційно-економічної стабільності підприємства відіграє певні функції для суб'єкта господарювання, що включають: інформаційну, прогностичну, соціальну, координаційну та превентивну.

1. Інформаційна функція. Полягає у формуванні інформаційно-комунікаційної основи механізму, що містить збір, оброблення, структуризацію та підготовку до використання інформації на кожному з етапів процесу забезпечення економічної стабільності підприємства та для діяльності підприємства загалом. Мова йде про використання сучасних інформаційних технологій та відповідного комп'ютерного та програмного забезпечення, формування ефективних інформаційно-комунікаційних каналів. Крім того, ця функція дає змогу інформувати керівництво, власників, працівників та інші зацікавлені сторони про стан підприємства, подальші напрямки його розвитку.

2. Прогностична функція. Характеризується визначенням можливих змін складових процесу забезпечення економічної стабільності підприємства та впливом на майбутню діяльність підприємства. Ця функція, передусім, стосується основних показників, що характеризують економічну стабіль-

ність підприємства, та їх прогнозування. Незважаючи на те, що прогнозування класично прийнято вважати складовою та інструментом реалізації функції планування, на наш погляд воно може здійснюватися також на інших етапах забезпечення економічної стабільності підприємства як якісними, так і кількісними способами.

3. Соціальна функція. Полягає у формуванні відповідних мотиваційних механізмів (матеріального та нематеріального характеру) в процесі розроблення та після реалізації (залежно від результатуючих показників), преміювання, навчання персоналу, ознайомлення працівників з програмою поточних та майбутніх дій, донесення та, як наслідок, розуміння цілей підприємства всіма працівниками, дисципліна, удосконалення корпоративної культури.

4. Координаційна функція. Передбачає удосконалення організаційної структури підприємства, забезпечення роботи всіх структурних підрозділів та зв'язків між ними, делегування повноважень, контроль за виконанням посадових функцій, оцінювання ефективності керуючої та керованої систем тощо. Процес вироблення наведених рішень залежить від низки чинників: середовища прийняття рішень, доступу до інформації комунікаційних особливостей та наявності сучасного обладнання, професійних та поведінкових якостей менеджерів, використовуваних ними форм влади та стилів керівництва. Мова йде також про виявлення та усунення недоліків та відхилень, додаткове оцінювання стандартів, критеріїв та технологічних підходів.

5. Превентивна функція. Полягає у формуванні таких заходів, щоб запобігти загостренню ситуацій на підприємстві, погіршення наявного кризового стану чи його можливої появи, у недопущенні до втрати платоспроможності та настання банкрутства. Мова йде також про ідентифікацію проблемних зон на підприємстві та навпаки – виявлення найперспективніших сфер інвестування.

Управління організаційно-економічною стабільністю на транспортних підприємствах – це комплекс взаємодоповнюваних дій, спрямованих на досягнення бажаного результату та набуття підприємством необхідного стану; це сукупність принципів, методів, засобів, функцій та управлінських рішень, необхідних для забезпечення організаційно-економічної стабільності підприємства. Він охоплює три стадії управління: підготовчу, проектну та заключну. Підготовча стадія спрямована на вивчення середовища функціонування транспортного підприємства та діагностику його стану, збір усіх необхідних даних з метою виявлення проблемних ділянок. Якісно пройдена підготовча стадія формуватиме ефективну основу для проектної, що є найгроміздкішою і передбачає поетапну організацію процесу формування та впровадження стабілізаційних заходів. Підсумковим етапом механізму управління організаційно-економічною стабільністю транспортного підприємства є заключна стадія, що полягає в оцінюванні результативності та доцільності впроваджених стабілізаційних заходів і, як наслідок, – ефективності реалізації двох попередніх стадій.

Управління організаційно-економічною стабільністю на транспортних підприємствах базується на реалізації п'яти функцій: планування, організування, мотивування, контролювання та регулювання. Іншими словами, управління організаційно-економічною стабільністю на транспортних підприємствах – це сукупність послідовних етапів, починаючи від оцінювання стану підприємства та ідентифікації проблемних зон і завершуючи формуванням та впровадженням стабілізаційних заходів, а також дослідженням їх ефективності. Оскільки середовище діяльності транспортного підприємства постійно змінюється, процес забезпечення економічної стабільності підприємства є безперервним та реалізація його етапів може перманентно коригуватись за допомогою зворотного зв'язку.

Після того, як буде визначено наявний стан транспортного підприємства, рівень його економічної стабільності та виокремлено основну проблемну ділянку, доцільно сформулювати відповідні цілі. Цілі повинні відповідати таким критеріям: бути досяжними та водночас вирішувати складні завдання для підприємства, конкретними і підлягати вимірюванню, перспективними та взаємодоповнювальними, не суперечити одна одній, а також формуватись з врахування впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Важливо, щоб встановлені цілі чітко розуміли та сприймали всі працівники організації, що сприятиме «виробленню» особистих мотивів працівників стосовно їх досягнення.

На основі проведеного досліджень розроблено класифікацію стабілізаційних цілей транспортного підприємства за такими істотними та незалежними ознаками: рівень взаємопов'язаності, тривалість досягнення, характер дії, рівень важливості, середовище впливу, рівень сприйняття працівниками, рівень досяжності, чисельність розробників, сфера охоплення, рівень доступу. Окрім формування стабілізаційних цілей, було розроблено відповідні їм завдання, тобто способи та шляхи досягнення поставлених цілей.

Класифікація стабілізаційних цілей транспортних підприємств:

1. За рівнем взаємопов'язаності: незалежні (цілі, непов'язані між собою та не ініціюють появу нових); похідні (пов'язані між собою та взаємозалежні цілі).

2. За тривалістю досягнення: короткострокові (тривалістю до 1 року); середньострокові (тривалістю в 1-3 роки); довгострокові (тривалістю понад 3 роки).

3. За характером дії: активні (спрямовані на постійне удосконалення діяльності транспортного підприємства та його розвиток); пасивні (є захисними, спрямовані на збереження наявного стану, запобігання банкрутству).

4. За рівнем важливості: основні (реалізуються насамперед); другорядні (впроваджуються після реалізації основних цілей); допоміжні (є резервними та реалізуються за недостатній ефективності основних та другорядних цілей).

5. За середовищем впливу: ендогенні (орієнтовані на внутрішнє середовище транспортного підприємства, безпосередньо стосуються суб'єкта господарювання – стану технології та орієнтації на інновації, фінансових результатів, стану корпоративної культури та ін.); екзогенні (орієнтовані на зовнішнє середовище транспортного підприємства, безпосередньо стосуються постачальників, каналів збуту, конкурентів тощо); комбіновані.

6. За рівнем сприйняття працівниками: повністю сприйняті (зрозумілі та визнані працівниками, повністю підтримуються ними); частково сприйняті (зрозумілі та визнані працівниками, проте не підтримуються); неприйнятні (незрозумілі та невизнані працівниками, не підтримуються).

7. За рівнем досяжності: важко досяжні (є складними та їх реалізація можлива за умов залучення зовнішньої підтримки); легко досяжні (є простими та реалізуються за допомогою внутрішніх резервів транспортної організації).

8. За чисельністю розробників: одноосібні (обговорює група фахівців, але приймає рішення одна особа); колективні (обговорюються та приймаються групою фахівців).

9. За сферою охоплення: загальні (стосуються всієї транспортної організації); часткові (стосуються окремих видів діяльності, підрозділів, проблем – фінансові, виробничі, організаційні, соціальні цілі та ін.).

10. За рівнем доступу: масові (є публічними, доступними для широко загалу); конфіденційні (є закритими для широкого загалу, розповсюджуються виключно всередині транспортної організації, між окремим її працівниками).

Для доцільного управління організаційно-економічною стабільністю було сформовано процеси стабілізації цілей на транспортних підприємствах які є безперервними та можуть перманентно коригуватись, оскільки середовище діяльності підприємства постійно змінюється.

Висновки. В результаті дослідження теоретичним та методичним питань, щодо управління організаційно-економічною стабільністю на транспортних підприємствах було визначено основні умови та фактори впливу на організаційно-економічну стабільність транспортного підприємства.

Обґрунтовано мету забезпечення організаційно-економічної стабільності транспортних підприємств. Розглянуто основні функції організаційно-економічної стабільності транспортного підприємства.

Сформовано класифікацію стабілізаційних цілей транспортного підприємства та розроблено відповідні їм завдання, тобто способи та шляхи досягнення поставлених цілей.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посібн. / Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. – Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2003. – 352 с.

2. Любченко Н.Л. Сканування загроз як складова управління стабільності підприємства / Любченко Н.Л. – Вісник Хмельницького національного університету : наук. журнал. – Сер.: Економічні науки. – Хмельницький : Вид-во ХНУ. – 2011. – № 6, т. 2. – С. 227-231.

3. Минаев Г.А. Безопасность организации : учебник / Г.А. Минаев. – К. : Вид-во КНТ, 2009. – 440 с.

4. Шпак Н.О. Основні принципи формування стратегії забезпечення економічної стабільності підприємства / Шпак Н.О., Романишин М.І. – Економіка та держава: наук. журнал. – Сер.: Економічні науки. – Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка». – 2010. – № 10, т. 2. – С. 48-51.

РЕФЕРАТ

Бідняк М.Н., Клещ А.М. Основні напрямки формування організаційно-економічної стабільності на транспортних підприємствах. / Андрій Михайлович Клещ // Вісник НТУ. – К.: НТУ. – 2012. – Вип. 26.

В статті запропоновано основні напрямки, щодо формування організаційно-економічної стабільності на транспортних підприємствах.

Об'єкт дослідження – процеси формування організаційно-економічної стабільності транспортних підприємств.

Мета роботи – розробка та використання функцій, принципів та методів управління, щодо забезпечення організаційно-економічної стабільності на транспортних підприємствах.

Метод дослідження – логічного узагальнення та системного підходу, які дозволяють вирішити проблемні завдання з обраного напрямку дослідження.

Встановлено, що управління організаційно-економічною стабільності на транспортних підприємствах – це комплекс взаємодоповнюваних дій, спрямованих на досягнення бажаного результату та набуття підприємством необхідного стану; це сукупність принципів, методів, засобів, функцій та управлінських рішень, необхідних для забезпечення організаційно-економічної стабільності підприємства.

Результати статті можуть бути використані підприємствами транспортної галузі.

Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження – надалі планується зосередження уваги на методику якісної оцінки фінансового стану підприємства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ, ПРИНЦИПИ, ФУНКЦІЇ, СТАБІЛІЗАЦІЙНІ ЦІЛІ, УПРАВЛІННЯ.

ABSTRACT

Bidnyak M.N., Klesch A.M. Major trends shaping the organizational and economic stability in transport companies. / Andrei Klesch // Visnik NTU. – K.: NTU. – 2012. – Vol. 26.

The paper proposed approach to the main areas for the formation of organizational and economic stability in transport companies.

Object of study – the process formation of organizational and economic sustainability of transport services.

Purpose – to develop and use functions, principles and management practices to ensure organizational and economic stability in transport companies.

Method study – logic synthesis and systematic approach that can solve the problem of task selected in the study.

Found that organizational governance and economic stability in transport companies – a complex complementary actions to achieve the desired result and entry now necessary condition, a set of principles, methods, tools, functions and management decisions necessary to ensure organizational and economic stability of the company.

The results of the article can be used transport industry.

Forecast assumptions about the object of study – will continue to focus on methods of qualitative assessment of the financial condition of the company.

KEYWORDS: ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC STABILITY, PRINCIPLE, FUNCTION, STABILIZATION GOALS, MANAEMENT.

РЕФЕРАТ

Бедняк М.Н., Клец А.М. Основные направления формирования организационно-экономической стабильности на транспортных предприятиях. / Андрей Михайлович Клец // Вестник НТУ. – К.: НТУ. – 2012. – Вып. 26.

В статье предложены основные направления, относительно формирования организационно-экономической стабильности на транспортных предприятиях.

Объект исследования – процессы формирования организационно-экономической стабильности транспортных предприятий.

Цель работы – разработка и использования функций, принципов и методов управления, относительно обеспечения организационно-экономической стабильности на транспортных предприятиях.

Метод исследования – логического обобщения и системного подхода, позволяющих решить проблемные задачи по выбранному направлению исследования.

Установлено, что управление организационно-экономической стабильности на транспортных предприятиях – это комплекс взаимодополняющих действий, направленных на достижение желаемого результата и приобретения предприятием необходимого состояния, это совокупность принципов, методов, средств, функций и управленческих решений, необходимых для обеспечения организационно-экономической стабильности предприятия.

Результаты статьи могут быть использованы предприятиями транспортной отрасли.

Прогнозные предположения о развитии объекта исследования – в дальнейшем планируется сосредоточение внимания на методику качественной оценки финансового состояния предприятия.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СТАБІЛЬНОСТЬ, ПРИНЦИПЫ, ФУНКЦИИ, СТАБИЛИЗАЦИОННЫЕ ЦЕЛИ, УПРАВЛЕНИЕ.